

дователи-тѣ на Коперника могли само да отговарятъ, че всичко това е вѣрно, но заключеніе-то е лъжливо. Небесныя полюсъ дѣйствително обикаля по реченна-та крива линія, но разстояніе-то на сфера-та на неподвижны-тѣ звѣзды толкозъ е голѣмо, що-то еллипсисъ съ 200.000,000 мили диаметръ, обръща са въ невидима точка!

Триста години са изминѣли отъ начало-то на тѣзи препирни. Борба-та была продължителна и ожесточена. Умъ-тѣ, спялхъ въ едно мѣсто, обръщаль дѣятельность-та си на друго: като не сполучвалъ съ единъ способъ на изслѣданіе-то, той измыслялъ други, и по този начинъ слѣдъ непрѣстанна борба въ теченіе на три дълги столѣтія, най-послѣ вѣстържествувалъ. Фактове-тѣ са разяснили, истина-та на велика-та теорія на Коперника са оправдала и утвърдила, точность-та на тѣзи невѣроятны положенія са доказала по най-ясенъ начинъ.

Понеже това изслѣданіе ясно и прѣкрасно прѣдставлява постъпены-тѣ успѣхи на чловѣческыя умъ, то не ще бждѣтъ тука излишны нѣкои подробности за различни-тѣ опытанія, кои-то были направлены съ цѣль да са рѣши задача-та за паралакса на неподвижны-тѣ звѣзды. Дѣйствително, растоаніе-то на най-близка-та до насъ неподвижна звѣзда ще служи за единица, съ коя-то ный ще мѣримъ несмѣтны-тѣ мірове и системы, отъ кои-то смы заобыколени, и отъ вѣрность-та на тѣзи единица ще зависи вѣрность-та на измѣренія-та, къмъ кои-то ный скоро ще пригъпимъ.

Кога-то опытаніе-то да са получи нѣкой паралактически жгълъ, съ основна линія 8000 мили дълга, останало безъ успѣхъ, тогазъ земята была употрѣбена да принесе наблюдателя отъ първо-то мѣсто на наблюденіе-то на разстояніе 190.000,000 мили, тамъ той да исправи телескопа си и да насочи втора зрителна заря къмъ сѣща-та далечна звѣзда, съ надѣжда, че ще намѣри единъ паралактический жгълъ съ таквозъ огромно основаніе.

Позволете ми да ви изложж свойство-то на това изслѣданіе. Въобразете си, че отъ срѣда-та на едно равнище една твърда гранитна скала, дълбоко и неподвижно тнхъла въ земя-та, издигнхъла глава-та си високо надъ мъглы-тѣ и нечистоты-тѣ, кои-то плавать низко въ въздуха. Като възлѣзва на върха на тѣзи скала, астронома обсича нѣкой грубъ връхъ въ видѣ на единъ вертикаленъ стълбъ и като закрѣпява на него металически прѣчки, той закрѣпя на тѣхъ телескопа си. Този инструментъ има величина и сила съразмѣрны съ велика-та цѣль, за достиженіе-то на коя-то той е прѣдзначенъ. Като го поставятъ въ таквозъ положеніе, що-то ось-та му да бжде съвършенно вертикална, заякчавать го и го завивать съ витла и желѣзны прѣчки у твърда-та скала — свръзкы, кои-то ще го държѣтъ много години закрѣпенъ и неподвиженъ, както е неподвижно скалисто-то му основаніе.

Зд да даде по-съвършенна точность на труда си, астронома туря въ фокуса на очно-то стъбло двѣ нишкы направены отъ паяжина, кои-то сѣ почти математически тнхкы, кои-то, като са прѣсичать подъ правы жглы, образувать една точка, коя-то съ много голѣма точность съпада съ ось-та на телескопа. Тѣзи линіи са закрѣпявать неподвижно на свои-тѣ мѣста